

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-47>

УДК 332.7

КОСТЕНЮК Юлія

Донецький національний університет імені Василя Стуса

<http://orcid.org/0000-0002-1218-2097>yu.bahliuk@donnu.edu.ua

ШИРОКА Дарина

Донецький національний університет імені Василя Стуса

<http://orcid.org/0009-0007-9449-7677>shyroka.d@donnu.edu.ua

АНАЛІЗ РИНКУ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ: РЕТРОСПЕКТИВА ТА СУЧАСНИЙ СТАН

В науковій статті проаналізовано процеси формування та функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні. Зокрема, висвітлено історичні аспекти земельної політики від доби Декрету про землю 1917 року до скасування мораторію на продаж сільськогосподарських земель у 2021 році. Дослідження включає низку заходів, введених для встановлення сприятливої ситуації на ринку землі в Україні в період від моменту проголошення незалежності в 1991 році і до сьогодні. Особливу увагу приділено аналізу функціонування ринку після його відкриття, динаміці угод, середньозваженій вартості 1 гектара землі, обсягам продажу та новим викликам, які виникли на тлі реформ. У статті описуються і труднощі, з якими зіштовхувалися громадяни України після вторгнення РФ на ринок землі, а саме: зменшення кількості угод, втрата площі земель, скорочення активності нотаріусів, а також економічним збиткам аграрного сектору. У дослідженні висвітлено проблеми, пов'язані з регуляторними бар'єрами, новою системою оцінки вартості паїв, труднощами з логістикою збуту врожаю, що суттєво впливають на рішення аграріїв щодо купівлі землі. Розглянуто наслідки другого етапу земельної реформи, що стартував у 2024 році, зокрема – відкриття ринку для юридичних осіб. У підсумку окреслено ключові чинники, які впливають на ринок землі сьогодні, а також запропоновано перспективні напрями розвитку, а саме: цифровізація кадастрової системи, стимулювання прозорості угод, удосконалення механізмів державного регулювання та підтримки малого агробізнесу. Дослідження є актуальним для фахівців з економіки, права та державного управління, а також для учасників земельного ринку.

Ключові слова: ринок землі, мораторій на продаж землі, обіг земель сільськогосподарського призначення, земельна реформа.

KOSTENIUK Yuliia, SHYROKA Daryna

Vasyl Stus Donetsk National University

ANALYSIS OF THE LAND MARKET IN UKRAINE: RETROSPECTIVE AND CURRENT STATE

The scientific article analyzes the processes of formation and functioning of the agricultural land market in Ukraine. In particular, it highlights the historical aspects of land policy from the time of the Land Decree of 1917 to the lifting of the moratorium on the sale of agricultural land in 2021. The study includes a number of measures introduced to establish a favorable situation on the land market in Ukraine in the period from the declaration of independence in 1991 to the present. Particular attention is paid to the analysis of the functioning of the market after its opening, the dynamics of transactions, the weighted average cost of 1 hectare of land, sales volumes and new challenges that have arisen against the background of reforms.

The article also describes the difficulties that Ukrainian citizens faced after the Russian invasion of the land market, namely: a decrease in the number of transactions, loss of land area, a decrease in the activity of notaries, as well as economic losses in the agricultural sector. The study highlights problems related to regulatory barriers, a new system for assessing the value of shares, and difficulties with the logistics of crop sales, which significantly affect farmers' decisions about purchasing land. The consequences of the second stage of land reform, which started in 2024, are considered, in particular, the opening of the market to legal entities.

As a result, the key factors influencing the land market today are outlined, and promising areas of development are proposed, namely: digitalization of the cadastral system, stimulation of transaction transparency, improvement of state regulation mechanisms and support for small agribusiness. The research is relevant for specialists in economics, law, and public administration, as well as for land market participants.

Keywords: land market, moratorium on land sales, agricultural land turnover, land reform.

Стаття надійшла до редакції / Received 25.06.2025

Прийнята до друку / Accepted 30.07.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Ринок землі є одним із ключових елементів економічної системи кожної країни, адже ефективне використання земельних ресурсів безпосередньо впливає на продовольчу безпеку, інвестиційний клімат та розвиток аграрного сектору. В Україні земельне питання довгий час залишалося політизованим і нерегульованим, що призвело до накопичення значних соціально-економічних дисбалансів. Ухвалення Закону України про обіг сільськогосподарських земель та відкриття ринку у 2021 році стало історичним кроком, однак на практиці функціонування земельного ринку супроводжується низкою викликів: нерівним доступом до ресурсів, правовими прогалинами, фінансовими бар'єрами та недовірою з боку суспільства. У

зв'язку з цим аналіз ретроспективи та сучасного стану земельного ринку в Україні є надзвичайно актуальним для формування ефективної державної політики у сфері землекористування.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика земельного ринку широко досліджувалась в роботах українських і зарубіжних учених, зокрема: О. М. Винокурова, О. В. Нів'євського, В. М. Андрійчука, О. Ю. Пахомова, Т. І. Ковальчук та ін. У їхніх працях аналізуються економічні механізми функціонування ринку землі, наслідки мораторію, правове регулювання земельних відносин, вплив відкриття ринку на аграрний сектор та економіку в цілому.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Разом з тим, значна частина досліджень має переважно теоретичний характер або обмежується окремими аспектами, що створює потребу в комплексному підході до вивчення ринку землі з урахуванням актуальних даних, нових викликів та реального стану справ на практиці.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛІ СТАТТІ

Метою дослідження є огляд ретроспективи розвитку ринку землі, аналіз сучасного стану ринку землі в Україні після скасування мораторію на продаж сільськогосподарських земель, оцінка впливу змін на економічну політику держави, зокрема на розвиток аграрного сектору, формування цінової політики та інвестиційну привабливість.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

На думку М. В. Чубата, одним з найбільш суперечливих та драматичних періодів українського державотворення у XX століття вважається саме революційна доба 1917 – 1921 років [1, 78-79 с.]. «Декрет про землю» укладений саме на початку цього періоду. Ідея цього нормативного акту полягала в тому, що земля не могла ані купуватись, ані бути купленою, ані здаватись в оренду або в заставу, ані яким-небудь іншим способом відчужуватись. Відповідно до цієї постанови, протягом наступних 75 років земля була певним сакральним елементом, що начебто належав усім, але по суті нікому окрім пролетарської держави [2].

Україна встановила світовий рекорд за тривалістю дії заборони на продаж сільгоспземель - понад 25 років. За цим показником вона випередила Мексику, де аналогічне обмеження трималося 23 роки. Під дією мораторію перебувало понад 41,5 млн гектарів, або 97% усіх сільськогосподарських угідь країни. Кількість власників земельних паїв сягала 6,9 мільйона осіб, причому майже чверть з них - у віці понад 70 років. Слід зауважити, що понад мільйон пайовиків померли, так і не реалізувавши права повноцінно розпоряджатися своєю землею.

З 2015 по 2017 рік було зареєстровано понад 3,6 млн транзакцій оренди (76,1%), договорів купівлі-продажів - лише 3,1 %, міни та дарування – 1,6%, емфітевзис - 0,8 %, іпотека - 0,1% [3]. Орендні ставки становили 21 – 37% нормативної грошової оцінки, при встановленому законодавчо мінімумі 3%.

В таблиці 1 наведені статистичні дані щодо розміру середньої орендної плати за земельні паї в Україні за 2017-2018 рр. [3].

Отже, можна виділити наступні наслідки багаторічної заборони:

- неможливість землевласниками вільно продавати або використовувати землю як заставу;
- сприяння розвитку тіньових схем і неформального ринку через договори емфітевзису та шахрайські схеми;
- відсутність легального ринку стримує розвиток інвестицій в аграрну сферу;
- посилення соціальної несправедливості на тлі старіння власників паїв.

Перші спроби скасування мораторію були в 1992 році, коли Верховна Рада прийняла Закон України від 30.01.1992 р. № 2073-ХІІ «Про форми власності на землю» [4]. Однак цю спробу важко назвати успішною, і цьому є пояснення. З однієї сторони, стало дозволеним набувати у власність землю для обмеженого числа цілей. З іншої сторони, на кожний нормативний акт, метою якого було спрощення приватизації чи розпаювання сільськогосподарських земель, знаходився акт про обмеження обігу земель.

Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) 22.05.2018 р. в рішенні у справі «Зеленчук та Цицюра проти України» заявив, що обмеження з обігу земель були встановлені тимчасово до запровадження належної інфраструктури ринку земель. Однак, змін не сталося, дія заборон неодноразово подовжувалася [4].

Подібні тенденції тривали до листопаду 2019 року. Саме тоді Рада ухвалила закон про ринок землі в першому читанні. Документ підтримали 240 народних депутатів. Зокрема, нардепи прийняли за основу законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення.

З 1 липня 2021 року право власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення площею до 100 гектарів могли набувати виключно громадяни України. Однак, це не стосувалося тої земельної ділянки, яку громадянин набув до 1 липня 2021 року, за умови, що її площа не перевищувала 10 тис гектарів [5].

Таблиця 1.

Динаміка середньої орендної плати за паї в Україні за 2017-2018 рр.

Регіони (області)	2017		2018
	Площа земель, переданих в оренду за договорами, тис га	Орендна плата за рік, грн/га	Орендна плата за рік, грн/га
Вінницька	1051,5	1504,20	2165,90
Волинська	205,2	1067,20	1166,50
Закарпатська	16,7	718,90	930,6
Запорізька	1144,6	794,7	878,00
Дніпропетровська	1276,8	1012,90	1275,90
Донецька	727,8	878,70	945,60
Житомирська	588,4	1266,30	1687,10
Івано-Франківська	110,3	1104,50	1365,10
Київська	797,8	1538,70	1826,80
Кіровоградська	1010,6	1409,10	1422,40
Луганська	637,3	864,00	1010,90
Львівська	297,7	1472,40	1723,60
Миколаївська	883,4	825,80	1075,80
Одеська	1085,3	975,00	1496,90
Полтавська	1147,4	2553,00	2970,10
Рівненська	256,2	1496,40	1689,20
Сумська	712,6	2100,20	1920,5
Тернопільська	501,99	1242,00	1465,00
Харківська	1074,9	2111,00	2494,70
Херсонська	831,11	842,3	926,90
Хмельницька	780,1	1602,00	2267,30
Черкаська	784,3	2961,80	3524,70
Чернівецька	111,3	1323,40	1364,50
Чернігівська	825,3	1191,7	1127,70
АР Крим	-	-	-

Поетапне скасування мораторію поживало ринок землі, збільшило кількість угод та позитивно вплинуло на економічні процеси. Однак, як тільки закон набув своєї чинності, одразу з'явилась низка проблем, які продукували стримування активності інвестицій. Головною з них стала саме нестача пропозицій на ринку, адже частка людей, які бажали придбати землю, перевищувала частку тих, хто був готовим її продати.

Ще однією проблемою була неготовність нотаріусів посвідчувати угоди, через запроваджений урядом функціонал. Багато хто не поспішав випробовувати нововведення технічної та законодавчої частини, оскільки відповідальність за помилки прирівнювалася фактично до втрати роботи. Для того, щоб оформити угоду, нотаріусу потрібно було витратити майже цілий робочий день, що слугувало ще однією причиною небажання братись за цю справу.

В липні 2021 року з'явилися нові правила та нова система оцінки нерухомості, які також створювали певні проблеми. Якщо, наприклад, вартість паю становила декілька сотень тисяч гривень, то в державних розрахунках його ціна могла піднятися до декількох мільйонів. Врешті, не було змісту укладати угоду, де значну частину від вартості купівлі одна із сторін сплачувала б державі в якості необґрунтованого податку. Тим не менш, ринок землі поступово розвивався. У 2021 році за період з 01.07.2021 за договорами купівлі-продажу було відчужено 27 696 земельних ділянок загальною площею 100 314 га. Середня вартість за 1 га складала 32 972 грн [6].

Масштабною перешкодою на шляху до розвитку ринку землі стало запровадження воєнного стану з 24.02.2022 р. Повномасштабне вторгнення та пов'язані з ним бойові дії спричинили негативні економічні наслідки, які відчутно позначилися на функціонуванні ринку землі, обсягах укладених угод та умовах реалізації земельних ділянок. У результаті війни не було укладено близько 120 тисяч договорів купівлі-продажу на загальну площу 356 тис га. Динаміку середньомісячних обсягів продажу земель сільськогосподарського призначення в Україні у 2021-2024 рр. представлено на рис. 1. Орієнтовні втрати ринку оцінюються у 325 млн дол США або 12,4 млрд грн. Загальні економічні збитки аграрного сектору становлять 40,2 млрд грн, що перевищує валову додану вартість галузі у рекордному 2021 році [7].

На початку літа 2022 року було відновлено доступ до системи Державного земельного кадастру та Державного реєстру речових прав на нерухоме майно після їх повної зупинки на тлі повномасштабного вторгнення.

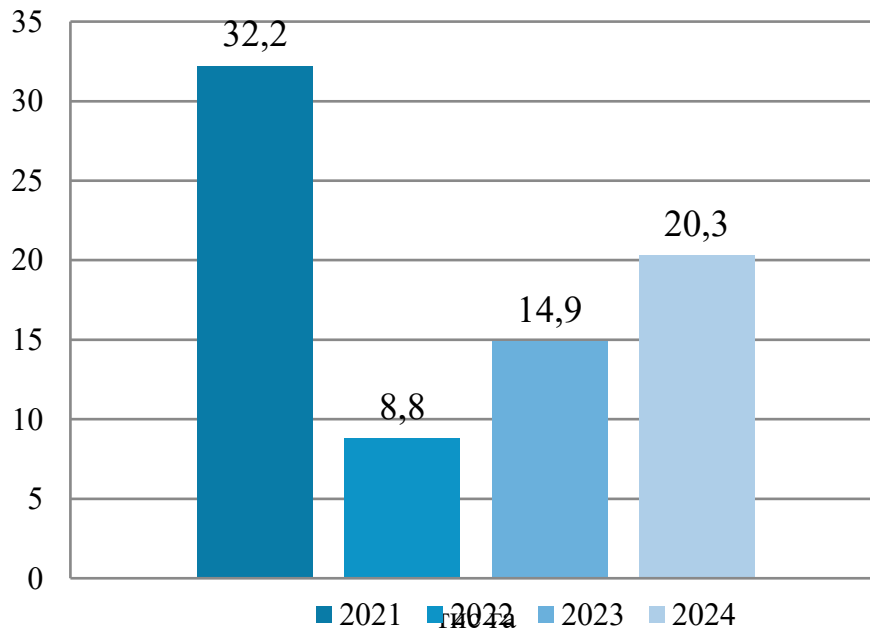

Рис. 1 Динаміка середньомісячних обсягів продажу земель сільськогосподарського призначення в Україні у 2021-2024 рр.

Джерело: побудовано авторами на основі [8]

З 1 січня 2024 року розпочався другий етап земельної реформи – відкриття ринку для юридичних осіб. Збільшився ліміт щодо купівлі землі в «одні руки» - зі 100 до 10 000 гектарів. Це викликало побоювання в окремих учасників ринку, що великі гравці акумулюють значні площі сільськогосподарських угідь. Однак, ці побоювання досі не підтверджуються.

В першому кварталі 2024 року юридичні особи придбали 8,5 тис га сільськогосподарських земель. В другому кварталі ця цифра зросла до 13,0 тис га, а в третьому – сягнула 15,9 тис га. За вісім місяців 2024 року місцеві бюджети отримали 27 млрд грн. податкових надходжень від податків, пов'язаних з обігом та використанням землі [8].

На рис. 2 представлена динаміка зміни середньозваженої вартості 1 гектару землі в Україні в період за період 2023-2025 рр.

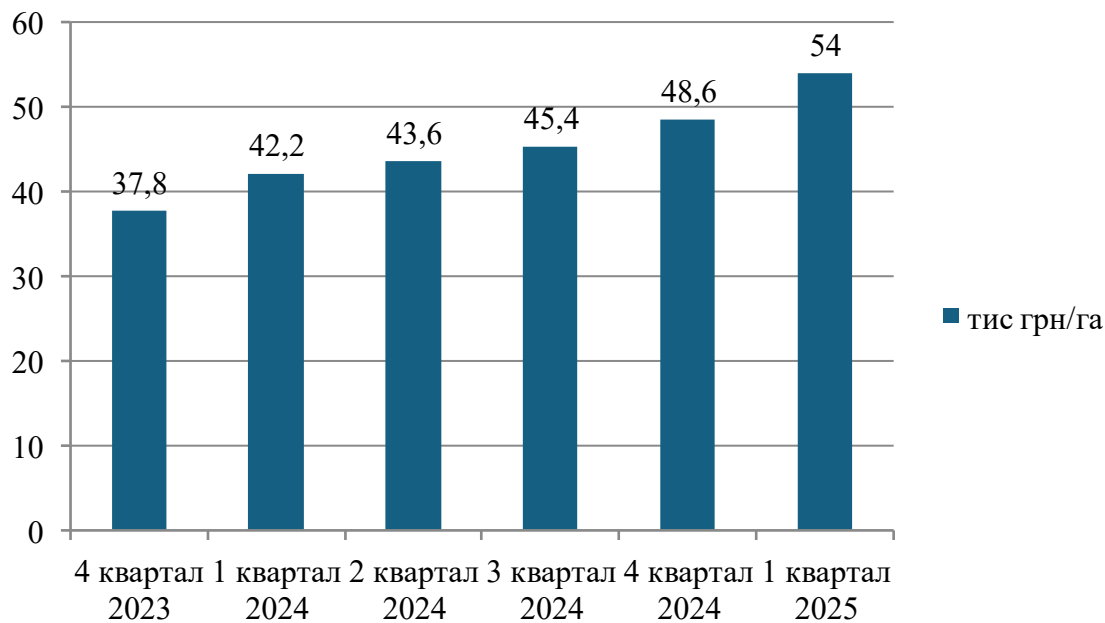

Рис. 2 Динаміка зміни середньозваженої вартості 1 гектару землі в Україні в період 4 кв 2023 - 1 кв 2025 рр.

Джерело: побудовано авторами на основі [8, 9]

Таким чином, за період відкритого функціонування ринку землі обсяг укладених угод зріс у 3,5 рази, що відповідає майже 300% зростанню в процентному вимірі. Юридичні особи загалом придбали 24 514

земельних ділянок загальною площею 76 534 га. З них на первинний ринок припадає 21 758 ділянок (67 795 га), а на вторинний - 2 756 ділянок (8 739 га). Середня вартість 1 га для цієї категорії покупців склала 62 601,32 грн. Фізичні особи, своєю чергою, викупили 79 854 земельні ділянки загальною площею 237 487 га. У середньому ціна за гектар становила 41 547,19 грн [10].

Загальна тенденція розвитку ринку свідчить про стабільне зростання кількості угод та середньої вартості земель. Наразі середня ціна 1 га досягла 46 683 грн (близько 1600 дол США). Слід зауважити, що найвищу ліквідність демонструють центральні та західні регіони України: Івано-Франківська обл. - 90 328 грн/га, Львівська - 71 896 грн/га, Полтавська - 66 315 грн/га, Тернопільська - 64 055 грн/га, Київська - 60 141 грн/га.

Найнижчі ціни зафіксовано в регіонах, де тривають бойові дії або у прифронтових зонах: Запорізька обл. - 33 421 грн/га, Миколаївська - 34 073 грн/га, Сумська - 34 933 грн/га, Херсонська - 35 884 грн/га, Донецька - близько 36 000 грн/га.

Серед областей, де юридичні особи найактивніше набували у власність земельні ділянки, лідирують: Полтавська (4 699 ділянок), Сумська (2 515) та Київська обл. (2 210). Найвища середня вартість 1 га, придбаного юридичними особами, зафіксована в Івано-Франківській області - 161 937 грн, Тернопільській - 98 118 грн і Рівненській - майже 94 000 грн [10].

До факторів, які на даний момент впливають на ринок землі, можна віднести, в першу чергу, оголошений воєнний стан, ведення бойових дій та економічну невизначеність. Адже, місце розташування земельної ділянки може бути ризиковим для ведення сільськогосподарських робіт, а це, в свою чергу, перешкоджає її цільовому використанню.

Ще одним фактором виступає доцільність придбання земельної ділянки у власність з огляду на погіршення логістики продажу урожаю. Аграрії часто не обирають ту чи іншу ділянку через те, що присутня невизначеність хто буде покупцем зібраного врожаю.

Важливим чинником, що впливає на функціонування ринку землі, залишається економічна ситуація. У нинішніх умовах для аграріїв фінансово вигідніше користуватися землею на правах оренди, ніж здійснювати її купівлю у власність. Причина полягає в тому, що щоб отримати земельну ділянку, аграрію необхідно вивільнити кошти на її придбання, що є досить проблематичним.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проаналізувавши тенденції розвитку земельного ринку, можна стверджувати, що в майбутньому очікується підвищення вартості землі. Цей факт впливає як з оцінки валютних коливань, так і зі зменшення кількості вільних для відчуження земель. Крім того, прогнозується збільшення конкуренції. Цьому посприяв другий етап земельної реформи - вихід на ринок юридичних осіб, який вплинув на умови продажу. Необхідно враховувати, що судова практика відносно угод на ринку землі тільки формується. Тому, щоб в майбутньому не стикнутись з низкою проблем, варто ще на етапі угод враховувати тенденції судової практики.

Література

1. Гуца К. (2016). Вплив декрету про землю 1917 року на сучасні земельні правовідносини: міф чи реальність? URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/08/16.pdf>
2. Особливості земельних відносин початку XX століття. Історія земельних відносин: електронний посібник. 2020. URL: https://vukladach.pp.ua/MyWeb/manual/geodezija/istorija_zemelnux_vidnosun/2.1/2.1.htm
3. Сайт brok. Ринок сільськогосподарських земель України в цифрах. URL: https://brok.land/news-detail/rinok-silskogospodarskih-zemel-ukrayini-v-cifrah/?utm_source=chatgpt.com
4. Правдюк В. (2020). Скасування земельного мораторію: неймовірна подія чи лише початок довгого шляху? URL: https://biz.ligazakon.net/analitycs /194681_skasuvannya-zemel'nogo-moratoriyu-neymovrna-podya-chi-lishe-pochatok-dovgogo-shlyakhu
5. Борис О. (2021). Мораторій скасовано: що далі? URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/moratoriy-skasovano-shcho-dali.html>
6. Башлик Д. (2024). Четвертий рік функціонування ринку землі: все скуплять латифундисти? URL: <https://epravda.com.ua/columns/2024/04/17/712541 /index.amp>
7. Букатюк У. (2024). Головне про два роки реформи українського ринку землі із дослідження KSE. URL: <https://forbes.ua/company/ne-spravdivsya-zhoden-iz-mifiv-investitsii-17-mlrd-grn-kapitalizatsiya-180-mlrd-grn-shcho-stalosya-iz-ukrainskim-rinkom-zemli-za-ponad-dva-roki-reformi-golovne-iz-doslidzhennya-kse-31012024-18886>
8. Земельний ринок в Україні. Аналітичний огляд за 3 квартал та вересень 2024 року. 2024. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/10/land_review_IIIq_ua.pdf

9. Верестюк І. (2025). Ціни на українські землі зростають. Скільки коштуватиме гектар у 2025 р. URL: <https://hromadske.ua/amp/ekonomika/238269-tsiny-na-ukrayinsku-zemliu-zrostaiut-skilky-koshtuvatyme-hektar-u-2025-mu>
10. Басанець О. (2025). Ціна на землю в центральних регіонах може зрости на 20% у 2025 році. URL: <https://superagronom.com/news/20108-tsina-na-zemlyu-v-tsentralnih-regionah-moje-zrosti-na-20-u-2025-rotsi>

References

1. Hushcha K. (2016). Vplyv dekretu pro zemliu 1917 roku na suchasni zemelni pravovidnosyny: mif chy realnist? [The impact of the 1917 Land Decree on modern land relations: myth or reality?]. *pgp-journal.kiev.ua*. Retrieved from: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/08/16.pdf> (in Ukrainian)
2. Osoblyvosti zemelnykh vidnosyn pochatku XX stolittia. [Peculiarities of land relations at the beginning of the 20th century]. *Istoriia zemelnykh vidnosyn: elektronnyi posibnyk. [History of land relations: electronic manual]*. 2020. Retrieved from: https://vukladach.pp.ua/MyWeb/manual/geodezija/istorija_zemelnux_vidnosun/2.1/2.1.htm (in Ukrainian)
3. Sait brok. Rynok silskohospodarskykh zemel Ukrainy v tsyfrakh. [Site brok. Agricultural land market of Ukraine in numbers]. (n.d.). Retrieved from: https://brok.land/news-detail/rinok-silskogospodarskih-zemel-ukrayini-v-cifrah/?utm_source=chatgpt.com (in Ukrainian)
4. Pravdiuk V. (2020). Skasuvannia zemelnogo moratorii: neimovirna podiia chy lyshe pochatok dovhoho shliakhu? [The abolition of the land moratorium: an incredible event or just the beginning of a long journey?]. *biz.ligazakon.net*. Retrieved from: https://biz.ligazakon.net/analitics/194681_skasuvannya-zemelnogo-moratoryu-neymovirna-podya-chi-lishe-pochatok-dovgogo-shlyakhu (in Ukrainian)
5. Borys O. (2021). Moratorii skasovano: shcho dali? [Moratoriums lifted: what happened?]. *yur-gazeta.com*. Retrieved from: <https://yur-gazeta.com/golovna/moratoryi-skasovano-shcho-dali.html> (in Ukrainian)
6. Bashlyk D. (2024). Chetvertyi rik funktsionuvannia rynku zemli: vse skupliat latsfundysty? [The fourth year of the functioning of the land market: will all landowners collect?]. *epravda.com.ua*. Retrieved from: <https://epravda.com.ua/columns/2024/04/17/712541/index.amp> (in Ukrainian)
7. Bukatiuk U. (2024). Holovne pro dva roky reformy ukrainskoho rynku zemli iz doslidzhennia KSE. [Main points for two years of reform of the Ukrainian land market from the KSE study]. *forbes.ua*. Retrieved from: <https://forbes.ua/company/ne-spravdivsya-zhoden-iz-mifiv-investitsii-17-mlrd-grn-kapitalizatsiya-180-mlrd-grm-shcho-stalosya-iz-ukrainskim-rinkom-zemli-za-ponad-dva-roki-reformi-golovne-iz-doslidzhennia-kse-31012024-18886> (in Ukrainian)
8. Zemelnyi rynek v Ukraini. Analitichnyi ohliad za 3 kvartal ta veresen 2024 roku. [Land market in Ukraine. Analytical review for the 3rd quarter to September 2024]. (2024). *kse.ua*. Retrieved from: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/10/land_review_IIIq_ua.pdf (in Ukrainian)
9. Verestiuk I. (2025). Tsiny na ukrainski zemli zrostaiut. Skilky koshtuvatyme hektar u 2025 r. [Prices for Ukrainian land will increase. How much will a hectare cost in 2025?]. *hromadske.ua*. Retrieved from: <https://hromadske.ua/amp/ekonomika/238269-tsiny-na-ukrayinsku-zemliu-zrostaiut-skilky-koshtuvatyme-hektar-u-2025-mu> (in Ukrainian)
10. Basanets O. (2025). Tsina na zemliu v tsentralnykh rehionakh mozhe zrosty na 20% u 2025 rotsi [Land prices in central regions may increase by 20% by 2025]. *superagronom.com*. Retrieved from: <https://superagronom.com/news/20108-tsina-na-zemlyu-v-tsentralnih-regionah-moje-zrosti-na-20-u-2025-rotsi> (in Ukrainian)